

Utdanningsplan 2019 for Betanien DPS

Spesialitet: voksenpsykiatri

Beskrivelse av utdanningsvirksomheten

Betanien DPS har 3 faste LIS3 stillinger. Betanien DPS er godkjent for 3 år og for følgende tjenesteområder i henhold til ny ordning i spesialistreglene:

- Allmennpsykiatrisk poliklinikk
- Fordypningstjeneste i korttidsintervensjon døgnet
- Rehabiliteringstjeneste/langtidstjeneste

Betanien DPS har ansvar for bydelene Fyllingsdalen og Laksevåg i Bergen, med ca. 65.000 innbyggere, derav ca. 54.000 over 18 år.

Betanien DPS har en allmennpsykiatrisk sengeavdeling med 15 døgntilleggs plasser og en psykose/rehabiliteringsavdeling med 12 døgntilleggs plasser der 2 av dem er FACT-seng. Ved allmennpsykiatrisk poliklinikk er det 4 tverrfaglig team: 2 allmennpsykiatriske team, 1 ambulerende akutteam og et DBT-team.

Kjernevirksomheten i et DPS er utredning, diagnostisering og behandling av mennesker med psykiske lidelser.

Beskrivelse av avdelingene i tjenesteområdet

Allmennpsykiatrisk poliklinikk

Poliklinikken er inndelt i 4 ulike team som kort er gjengitt nedenfor. Alle henvisninger til avdelingen blir behandlet i ukentlig møte iht prioriteringsforskriften av poliklinikkleder, teamlederne og overlege.

Allmennpsykiatrisk team 1&2

Tverrfaglig sammensatte team med overlege, psykolog/psykologspesialist og psykiatrisk sykepleier. Teamets kjerneaktivitet er utredning, vurdering, diagnostisering og behandling av personer med angst og depresjonstilstander, personlighetsforstyrrelser, traumerelatert problematikk, spiseforstyrrelser, tvangslidelser og psykoselidelser. Behandling tilpasses individuelt. Der det er sammensatt problematikk vil behandlingsprosessen ofte innebære samarbeid med viktige aktører i pasientens liv (familie, psykiatriske sengeavdelinger, skole/arbeid, sosialkontor, fastlege m.m.)

Ambulerende akutteam

Ambulerende akutteam er et tverrfaglig team satt sammen av psykologspesialist som teamleder, 3 spesialsykepleiere, 1 sosionom og overlege fra poliklinikken knyttet til seg. Ambulerende akutteam foretar vurdering av akuttpsykiatriske og krisepregete situasjoner. Ambulerende akutteam forebygger utvikling av alvorlig psykisk krise, hindrer unødige innleggelses i sykehus/DPS, gir råd og veiledning i akutte psykiske krisesituasjoner, bistår personer, familier og samarbeidspartnere med å mobilisere egne ressurser for å mestre akutte kriser, gir støtte i krisesituasjoner gjennom samtaler som åpner for alternative løsninger.

Dialektisk atferdsterapi team (DBT)

Dialektisk Adferdsterapi (DBT) er et sammensatt behandlingsprogram for pasienter med ustabil personlighetsforstyrrelse eller borderline personlighetsforstyrrelse. Behandlingsprogrammet innebærer ukentlig ferdighetstrening i gruppe á 2 timer og 1 time individualterapi i ett år.

Alle henvendelser om akutt psykiatrisk hjelp på ordinær dagtid (08.00 – 15.00) rettes til DPS - med unntak av henvendelser om pasienter som er utagerende og/el. med alvorlig suicidalitetsrisiko, el. andre tilstander med behov for lukket post, som rettes til Psykiatrisk akuttmottak (PAM). Akutt hjelp forutsetter at det foreligger en alvorlig tilstand hvor hjelp samme dag, eventuelt dagen etter, er nødvendig for å forhindre skade eller forverring av tilstanden. Det søkes å iverksette tiltak på lavest mulige omsorgsnivå. AH-vakten betjenes i all hovedregel av en psykologspesialist, erfaren psykolog eller erfaren LIS-lege ved Betanien DPS i henhold til oppsatt arbeidsplan. AH-vakten har ansvar for poliklinisk akutt hjelp aktuell dag. Dersom vurderingen gjøres av sykepleier i AAT, så må den rutinemessig kvalitetssikres av lege- eller psykologspesialist.

Der er det 5 behandlere som har 2-årig utdanning i kognitiv terapi, for øvrig er det spesialist i gerontopsykologi, rusmedisinsk behandling, dialektisk atferdsterapi samt ansatte som har skolert seg i traumebehandling, psykodynamisk terapi med mer, 1 behandler med pågående prosjekt for doktor grad i ADHD. Vi har behandlere med erfaring fra blant annet alderspsykiatri, Psykiatrisk klinikk, andre DPS, arbeid i rusfeltet, fengselshelsetjenesten, PPT og allmenntidisin.

Poliklinikken har et bibliotek, og er velvillig ved forespørsel om innkjøp av aktuell litteratur. Alle oppfordres til å bruke Helsebiblioteket. Alle behandlere har eget kontor med egen PC med internett-tilgang. Utdanningskandidatens kontor er i samme enhet som klinisk veileder.

Hovedoppgaven ved DPS er utredning, diagnostisering og behandling av henviste pasienter. Kandidaten vil også få erfaring med oppfølging av langtidspasienter, samarbeid med primærhelsetjenesten ved fastleger og psykiatritjenesten i bydelene både gjennom faste møter og i forhold til enkeltpasienter. Det er ganske mange innvandrere og flyktninger i våre bydeler, som medfører en god del bruk for tolk.

I samarbeid med psykosepoliklinikken har allmennpsykiatrisk poliklinikk ansvar for vel 50 pasienter til oppfølging på tvunget psykisk helsevern uten døgnopphold til enhver tid. Dette antallet har økt veldig det siste året, på tross av fokus på redusert bruk av tvang. Det har blitt henvist mange flere pasienter med alvorlig psykisk lidelse og en samtidig alvorlig ruslidelse til oppfølging på TUD fra Psykiatrisk Klinikk (Sandviken Sykehus) den siste tiden.

Betanien sykehus har eget laboratorium som også tar EKG, og en røntgenavdeling med avansert CT og MR-maskin som vi benytter til undersøkelser.

Fordypningstjeneste i korttidsintervensjon døgnet (Allmennpsykiatrisk avdeling)

Våren 2015 ble Betanien DPS søknad om fordypningstjeneste korttidsintervensjon døgnet godkjent av Helsedirektoratet.

Allmennpsykiatrisk avdeling er en åpen avdeling, med 15 døgnbehandlingsplasser. Enheten gir tilbud om aktiv behandling når polikliniske og ambulante tilbud ikke er nok. Avdelingen tar fortløpende inn pasienter med allmennpsykiatriske diagnoser henvist fra fastlegene, fra behandlere i VOP, fra Psykiatrisk Klinikk (og da spesielt Psykiatrisk akuttmottak) og fra somatiske avdeling via konsulttjenesten ved Haukeland Universitetssykehus. Det er en overlege i 100% stilling, 1 psykologspesialist i 100% stilling og 1 psykolog i 100% stilling i tillegg til LIS-lege ved avdelingen. Enheten har også knyttet til seg sosionom og fysioterapeut. Arbeidet for LIS-lege består i å delta i

ukentlig inntaksmøte, motta pasienter, kartlegge og diagnostisere, utarbeidet behandlingsplaner i tett samarbeid med pasient og miljøpersonalet. Avdelingen har et godt samarbeid med 1.linjetjenesten, både avd psykisk helse i bydelene og fastlegene. Enheten har barneansvarlig personell og samarbeider med BUP, PPT, helsestasjonen og avd psykisk helse i å drive samtalegrupper for barn av psykisk syke foreldre. LIS-lege deltar også i gruppebehandling i posten, har individualterapi, ansvar for medikamentell behandling med mer. Det er ukentlig klinisk veiledning ved overlege.

Ved avdeling allmennpsykiatri har majoriteten av pasientene angst og depresjonslidelser. Videre er det en høy forekomst av bipolare lidelser og personlighetsforstyrrelser. (engstelig/unnvikende p.f, avhengighetsproblematikk og emosjonell ustabil p.f).

Legen bør ha kjennskap til og ha erfaring med diagnostikk og behandling av disse diagnosene.

Det kan se ut som at sistnevnte gruppe er noe eskalerende og har som kjent høy komorbiditet, da ofte med selvskadingsproblematikk, spiseforstyrrelser. Mange av våre pasienter har sammensatte problemstillinger hvor pårønderarbeid, bolig og økonomi og samarbeid med 1 linje også er en sentral del av behandlingsforløpet/helheten.

Alle pasienter går gjennom en screeningpakke ved innkomst eller aller nærmeste dager dersom pasient tilstand tilsier at den må avventes noe. På allmennposten er det gjennomgang av (fast standard)

- PHQ-9
- SCL-90
- BENDEP
- AUDIT og DUDIT
- GAF

Videre har behandlere kjennskap til og ved behov tar WAIS, SKID-II, PAI, PANSS.

Rehabiliteringstjeneste/langtidstjeneste

Avdeling psykose er en åpen avdeling med 12 døgnbehandlingsplasser, derav to av dem er FACT seng. Avdelingen har et særlig ansvar for personer med psykoselidelser som har behov for planlagte eller akutte opphold. Enheten tilbyr målrettede opphold som er tilpasset den enkelte pasient. Ved enheten er det ansatt en overlege i 100% stilling, 1 psykologspesialist i 100% stilling og en lege i spesialisering.

Enheten har også knyttet til seg sosionom, fysioterapeut og musikkterapeut (fra 2017).

Alle pasienter går gjennom en screeningskjema ved innkomst eller aller nærmeste dager dersom pasient tilstand tilsier at den må avventes noe. Screeningskjema ved psykose avdelingen inneholder spørsmål relaterte til både fysisk og psykisk helse, rus/alkohol bruk og behandlings tilnærming som ønskes av en pasient.

Psykosepoliklinikk

Den 10.12.14 gav Fylkesmannen i Hordaland faglig godkjenning for Betanien psykosepoliklinikk. Gjennom systematisk jobbing over lengre tid med både faglige arbeidsgrupper, rekruttering og interne omstillingsprosesser er dette blitt en realitet. Det polikliniske tilbudet ved psykosepoliklinikken vil hovedsakelig være et spesialisert tilbud til psykosepasienter som er i behov av sammensatte og koordinerte tjenester som krever en høy grad av tverrfaglig samarbeid/tverrfaglig teamarbeid. Bemanningen i poliklinikken er 10,8 stillinger i alt. Dette skal utvides med minst 2 spesialist stillinger i 2019 etter plan.

Det polikliniske/ambulante tilbudet i avdeling psykose vil i all hovedsak være et spesialisert tilbud for psykosepasienter der:

- Pasienten ikke klarer å nyttiggjøre seg tradisjonell poliklinisk oppfølging i aktuell sykdomsfase.
- Pasienten er i behov av sammensatte og koordinerte tjenester som krever en høy grad av tverrfaglig samarbeid/tverrfaglig teamarbeid
- Pasienten antas å profitere bedre på hjemmebehandling/behandling i pasientens nærmiljø.
- Pasienten vil kunne optimalisere behandlingsforløpet ved å få koordinerte tjenester ved allmennpsykiatrisk poliklinikk og psykosepoliklinikk parallelt – herunder fokus på riktig og redusert bruk av tvang.

I 2017 har Betanien DPS samarbeidet med Bergen kommune om etablering av FACT-team. I oktober 2017 ble psykosepoliklinikken/FACT-teamet etablert ved Betanien DPS som egen enhet i organisasjonskartet.

Behandlingstilbud:

- Kartlegging, diagnostisering
- Behandlingsplan, kriseplan, evt. IP
- Ambulant oppfølging – alle livets områder
- IMR (illness management and recovery). 2 grupper à 8 pas. fra jan 2018.
- Zypadhera gruppe onsdager (frokost, temagruppe og fysisk gruppe)
- Flerfamiliegruppe
- Musikkterapi
- Fysioterapi /fysisk aktivitet
- ISP (individuell jobbstøtte)

Utviklingsprosesser i 2018

- Implementering av IMR
- Implementering av kartleggingsverktøy
- Implementering av samvalgsverktøy
- Implementering av medikamentfrie behandlingsforløp

Som ledd i Rehabiliteringstjenesten vil Betanien DPS legge til rette for at LIS får muligheten til å delta i og få erfaring fra psykosepoliklinikken og TUD-teamet da dette er en viktig læringsarena. Ved oppstart av rehabiliteringstjeneste vil LIS legene følge et av TUD teamene i tjenesteperioden; dvs delta på TUD teamets månedlige møte.

Tvunget psykisk helsevern uten døgnopphold (TUD)

Betanien psykosepoliklinikk har det overordnede koordineringsansvaret for alle TUD pasienter ved Betanien DPS. I 2017 etablerer Betanien DPS TUD-team.

Mål med «TUD-team»

- Redusert og riktig bruk av tvang
- Brukermedvirkning
- God og koordinert psykosebehandling
- Tverrfaglig drøfting
- Bedre samhandling på tvers av enhetene

Sammensetning:

- Alle teamene vil være tverrfaglig sammensatt med erfaringskonsulent, overlege, psykologspesialist, sykepleier/vernepleier. I tillegg vil representant fra merkantiltjenesten være tilstede i møtet.
- Teamene vil i utgangspunktet bestå av ca. 10 medlemmer

Organisering:

- Oppmøte i TUD team er obligatorisk for alle som er Faglig ansvarlig for vedtak og behandlere i psykosepoliklinikken.
- Spesialister som er Faglig ansvarlig for vedtak vil tilhøre et fast team, mens øvrige behandlere i psykosepoliklinikken kan være fleksibel mellom teamene i forhold til hvilke pasienter de er mest involvert i.
- Ledelse og koorindering av TUD-teamene legges til behandlere i psykosepoliklinikken
- Hvert team møtes en gang i måneden etter definert møteplan.

Innhold i møtet:

- Oversikt over antall TUD pasienter i teamet (nye/avsluttede, fordeling m.m)
- Gjennomgang av nye TUD pasienter i teamet
- Gjennomgang av pasienter som vurderes overført til frivillig innen kort tid
- Gjennomgang av pasienter som nærmer seg §-kontroll
- Drøfting av krevende/sammensatte saker
- Tid til å gjøre avtaler på tvers vedrørende videre forløp (behandlingsplan, ansvarsgruppe m.m.)

Alle TUD pasienter skal minimum drøftes i TUD-team 2 ganger årlig. Merkantiltjenesten vil loggføre datoen for når pasienten har blitt drøftet i team.

Beskrivelse av utdanningsløpene

Betanien DPS har en rotasjonsordning som tilstreber å sikre at spesialistkandidaten får sin nødvendige tjeneste til rett tid. Rotasjonsordningen for kandidatene forsøker å ivareta en utvikling gjennom hoved utdanningen der kandidaten får økende kunnskap, erfaring og ansvar.

1 Allmennpsykiatrisk poliklinikk i minst 12 måneder. En forventer at ett år ved poliklinikken skal dyktiggjøre kandidaten med henhold til utredning, diagnostikk og behandling av pasienter med bred spekter psykiske lidelser. De skal lære tverrfaglig samarbeid i VOP og med avdelingene, og se nødvendigheten av samarbeid med helse- og sosialtjenesten i kommunen samt frivillige organisasjoner. Daglige timer for akutt-hjelp der pasienten meldes samme dag, gir erfaring med krisepsykiatri. Arbeid med paragrafvurderinger ved tvangsinleggelse gir kjennskap til aktuelt og gjeldende lovverk, og til rammevilkår for arbeidet.

2 Fordypningstjeneste i korttidsintervensjon døgn (Allmennpsykiatrisk avdeling) i minst 9 måneder. En forventer at der fortsetter LIS sin utvikling i utredning, diagnostikk og behandling av pasienter med allmennpsykiatriske diagnoser. Arbeidet for LIS-lege består i å delta i inntaksmøte 2 ganger/uke, motta pasienter, kartlegge og diagnostisere, utarbeidet behandlingsplaner i tett samarbeid med pasient og miljøpersonalet, delta i samarbeidsmøter, vurdere pas. sitt behov for videre oppfølging og utredning (ink. somatisk og neurologisk status).

3 Rehabiliteringstjeneste/langtidstjeneste – psykose avdelingen i minst 9 måneder. Der får LIS erfaring av utredning, behandling og oppfølging av pasienter med psykoselidelser, utdype sin kunnskap i tvungen psykisk helsevern/lovverk. Som ledd i Rehabiliteringstjenesten vil Betanien DPS legge til rette for at LIS får muligheten til å delta i og få erfaring fra psykosepoliklinikken og TUD-

teamet da dette er en viktig læringsarena. Ved oppstart av rehabiliteringstjeneste vil LIS legene følge et av TUD teamene i tjenesteperioden; det vil si delta på TUD teamets månedlige møte.

4 Valgfri tjeneste/fordypningsområde i minst 9 måneder. LIS kan velge tjeneste i BUP Betanien, tidlig psykose eller sikkerhetspsykiatri, Konsultasjon-liaison-psykiatri, Spiseforstyrrelser og Alderspsykiatri, barne- og ungdomspsykiatri via våre samarbeids avtaler.

5 Akutt tjeneste kan avtjenes enten 12 måneder i PAM, eller i en kombinasjon av 6 måneder i PAM og 6 måneder ved Avdeling for Stemningslidelser, seksjon S1 eller Avdeling spesialisert psykosebehandling, seksjon S3, S5 eller S4. Minimum tjenestetid i PAM er 6 måneder. Dette tjenesten utføres via samarbeids avtale med Divisjon Psykisk helsevern.

I Divisjon psykisk helsevern skjer rotasjon hver 1. mars og 1. september, og omfatter alle 27 stillingene for leger i spesialisering. Fem stillinger er forbeholdt samarbeidende institusjoner der man har LIS 3 som trenger obligatorisk tjeneste i voksenpsykiatri. Dette gjelder avdeling for rusmedisin, PBU og de private ideelle DPSene Solli, Betanien og Voss.

Introduksjon av nye LIS

Ved oppstart som ny LIS er introduksjonsfasen beregnet til 3 måneder. Ny LIS vil tas imot av seksjonsleder for å introduseres til klinikken - organisasjon/avdelinger, lokal omvisning. Utdanningsansvarlig overlege tildeler til LIS klinisk veileder, lager sammen utdanningsplan og gjør kjent med virksomhetens overordnede utdanningsløp og gjennomgang av utdanningsprogram. Veileder i samarbeid med seksjonsleder orienterer LIS om rutine og verktøy som brukes i aktuell avdeling.

Supervisjon, veiledning og faglig utvikling.

Det følges vanlig opplegg med henhold til krav til utdanningskandidater; det vil si at kandidaten har ukentlig klinisk veiledning. I poliklinikken deltar de på teammøter 2 x ukentlig, hvor en drøfter pasientkasus og diagnosesetting. Kandidaten får selvstendig ansvar for sine pasienter, men har hele tiden mulighet til å få ad hoc veiledning av en spesialist. Kandidaten har også hatt ansvar for Akutt Hjelp-timer i VOP en dag pr uke. Poliklinikken gir tilbud om å ta imot pasienter til AH-time daglig.

Kandidaten har satt av 4 timer pr uke til faglig fordypning, og følger ukentlig obligatorisk 2-timers undervisning for utdanningskandidater på Haukeland Universitetssykehus, Psykiatrisk klinikk. I tillegg er det internundervisning av ulike aktuelle emner for alle behandlere ved DPSet ca. 1 time pr uke. Kandidatene har bidratt der med forelesninger og referat fra kurs.

Med hensyn til kurs som ledd i spesialisering får kandidatene permisjon med lønn, og har fått dekket nødvendige utgifter.

Ved Psykoterapiveiledning benyttes eksterne veiledere. Alle spesialistkandidater får en innledende introduksjon/evaluering og videre halvårlige evalueringer med sin kliniske veileder samt psykoterapiveileder (og eventuelt også utdanningsansvarlig overlege). Vi følger Legeforeningens forslag til oppsett på gjennomføringen av dette. Den praktiske tilretteleggingen med henhold til veiledning ordnes i tett samarbeid med ledelsen ved tilsetting, og starter umiddelbart.

Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål

Kliniske veiledere vil være sentrale i å evaluere både faglig progresjon og fortløpende oppnådde læringsmål. Spesialiteten psykiatri har alltid hatt ukentlig klinisk veiledning som en sentral læringsaktivitet og arena for utvikling og vekst, og dette vil fortsette også etter reformen. I tillegg vil en mer aktivt kunne bruke supervisorer når det gjelder en del læringsmål.

Vi vil fortsette å bruke halvårsevaluering som en sentral evalueringsform, og supplere evalueringskollegiet med seksjonsleder fra aktuell seksjon.

Evalueringskollegiet vil da bestå av leder av lokalt utdanningsutvalg, seksjonsleder på aktuell arena, klinisk veileder, psykoterapiveileder, samt utdanningsansvarlig overlege.

Teoretisk undervisning

Etter avtale med Psykiatrisk klinikk følger kandidatene ukentlig obligatorisk undervisning for utdanningskandidater ved Psykiatrisk klinikk, det skjer i form av forelesninger, gruppeundervisning for LIS-kandidater med fordypning i temaer og seminar.

Betanien DPS har etablert felles internundervisning med forelesninger for hele DPSet og det er egen internundervisningskomite som jobber med dette. Det er ukentlig en times legelunsj for hele legegruppa ved DPSet der en tar opp aktuelle medisinskfaglige tema, medikamentelle problemstillinger og referat om noen har vært på aktuelle kurs.

Det er systematisk ukentlig gjennomgang av nye pasienter i teamene i VOP, og det gjennomgås planmessig intern opplæring i heldøgnsavdelingene.

Felles kompetansemål

Felles kompetansemøduler (FKM) består av et sett av læringsmål, som strekker seg gjennom hele utdanningsforløpet til den enkelte lege i spesialisering (LIS). Læringsmålene dekker et grunnleggende sett av kompetanser alle leger må ha for å fungere optimalt i legerollen. FKM læringsmålene er inndelt i følgende områder:

- Etikk
- Forebygging
- Forskningsforståelse
- Kommunikasjon
- Kunnskapshåndtering
- Kvalitet og pasientsikkerhet
- Lovverk
- Pasient- og brukervedvirkning
- Pasient- og pårørende opplæring
- Samhandling
- Systemforståelse, organisasjonsutvikling og ledelse

Læringsaktiviteter for å oppnå kompetansekravene i de felles kompetansemålene:

- E-læring (kompetanseportal, nettkurs av Dnlf)
- Kurs i administrasjon og ledelse
- Obligatoriske grunnkurs i psykiatri I-V
- Internundervisning med tema relevant for felles kompetansemål
- Veiledning/supervisjon
- Prosjektoppgave i kunnskap og forbedring
- Tverrfaglig simulering
- Fagdager og samhandlingskonferanser med førstelinjetjenesten
- Nasjonale faglige retningslinjer
- Prioriteringsveileder i psykisk helsevern for voksne

Utdanningsutvalg og utdanningsansvarlig overlege

De generelle bestemmelser for spesialistutdanningen pålegger enhver godkjent utdanningsinstitusjon å ha et utdanningsutvalg bestående av både over- og underordnede leger. Det ukentlige legemøte (1 time) ved Betanien DPS er et fast forum som der legene kan drøfte legespesifikke problemstillinger. Det ukentlige legemøte fungerer også som DPSets utdanningsutvalg. Utdanningsutvalget har en leder og i utgangspunktet en hovedrepresentant for LIS.

Utdanningsutvalgets medlemmer i 2018-2019 er

- Overlege Alina Drozdova, Utdanningsansvarlig overlege (leder av utdanningsutvalg)
- Lege i spesialisering, Cecilia Tho
- Legemøte DPS (DPS leder deltar 1 gang i måneden)

Forskning

Betanien DPS samarbeider med både BUP og Psykiatrisk klinikk Helse Bergen i forbindelse med forskning. Parallelt jobber vi med å etablere sitt eget forsknings miljø.

Individuell utdanningsplan

Det vil utarbeides en individuell utdanningsplan for LIS, som viser hva LIS skal gjennomføre (læringsmål, læringsaktiviteter og læringsarenaer), basert på hvor i utdanningsløpet LIS starter. Den individuelle utdanningsplanen utarbeides av LIS i samarbeid med veileder og evt. utdanningsansvarlig overlege. Planen skal godkjennes av leder. Utdanningsutvalget ved utdanningsansvarlig overlege er ansvarlig for evaluering og revisjon av utdanningsplanen. DPS leder ved Betanien DPS også involveres i dette arbeidet.

Simulering og ferdighetstrening

Haukeland universitetssykehus har et eget ferdighetssenter der LIS kan delta for å trene på somatiske ferdigheter. Obligatorisk er et eget HLR-kurs.

Ellers er TERMA (terapeutisk mestring av angst) et obligatorisk kurs for alle LIS 3 der man simulerer vanskelige situasjoner med aggresjon, og ev utagering. LIS får utvikle ferdigheter innen detoksifisering og deeskalering, hvordan unngå at tvangstiltak blir nødvendig, og de får også praktisk trening i å håndtere aggressive pasienter.

Tillitsvalgte

Alle yrkesgrupper har sine representanter i tillitsvalgs utvalg ved Betanien DPS. LIS har også en representant der. Tillitsvalgsutvalg har jevnlig dialogmøter, regelmessige samlinger 4 ganger pr. år og kontakt ved behov.

Kontakt

For spørsmål om spesialistutdanningen ta kontakt med utdanningsansvarlig overlege ved Betanien DPS.